

ПЛАН
імплементатії Директиви Ради 92/43/ЄЕС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, із змінами і доповненнями, внесеними Директивами 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) 2003/1882

I. Загальна частина

1. Підстави розроблення плану імплементатії

Підставами для розроблення даного плану є:

1) Статті 360-363, 365, 366, Додаток ХХХ до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода). Зазначені статті та Додаток підлягають тимчасовому застосуванню за винятком статті 361, статті 362 (1) (с) та пунктів (а) та (с) статті 365.

Положення Директиви Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 р. про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, із змінами і доповненнями, внесеними Директивами 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) 2003/1882 (Офіційний вісник ЄС, L 206, 22 липня 1992 р., с. 7–50) (далі – Директива) *мають бути впроваджені протягом чотирьох років з дати набрання чинності Угодою.*

2) Пункт 256 Плану заходів з імплементатії Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847-р. *Строк виконання, встановлений Планом заходів з імплементатії Угоди про асоціацію – грудень 2017 року* (у частині заходів із строком виконання до кінця 2017 року).

2. Мета і завдання розроблення плану імплементатії

Метою плану імплементатії є здійснення організаційно-правових заходів, спрямованих на впровадження стандартів ЄС щодо збереження природного середовища існування (далі - оселища) і видів природної флори та фауни, які мають важливе значення для суспільства на території держав-членів Європейського Союзу відповідно до Директиви.

Відповідно до Додатку ХХХ Угоди основними завданнями Плану імплементатії з урахуванням термінів, визначених Планом заходів, є:

прийняття національного законодавства та визначення уповноваженого органу (органів);

підготовка реєстру місць, призначення цих місць та встановлення пріоритетів управління ними (включаючи завершення реєстру потенційних територій Смарагдової мережі та впровадження захисних заходів та заходів управління ними);

запровадження заходів, необхідних для збереження таких місць;

встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів;

встановлення суворого режиму захисту видів, зазначених у Додатку IV, які стосуються України;

встановлення механізму стимулювання освіти та надання/розповсюдження загальної інформації серед населення.

3. Короткий опис поточного стану імплементації акта законодавства ЄС в Україні та очікувані результати імплементації

Законодавством України закріплені вимоги щодо охорони флори і фауни та оселищ, які частково відповідають вимогам Директиви.

Окремі положення законодавства потребують внесення відповідних змін та доповнень. Необхідно внести зміни до законодавства, яке регулює питання створення та функціонування екологічної мережі або розробити та затвердити нове законодавство щодо екомережі та охорони оселищ, яке б відповідало вимогам Директиви, перш за все, в частині критеріїв формування екологічної мережі та вимог щодо забезпечення охорони оселищ.

В основі виділення територій, перспективних для включення до екологічної мережі ЄС NATURA 2000 відповідно до Директиви, лежить виділення оселищ (середовищ існування, біотопів тощо), яким характерна наявність відповідних складових (як біотичних, так і абіотичних), що визначають їхню особливу роль у збереженні умов виживання й розвитку популяцій видів, котрі потребують охорони. Цей підхід має обмежене застосування в Україні.

Законодавством України запроваджені дещо інші критерії до формування екологічної мережі, які визначені у Законі України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 р. № 1864-IV. Зокрема, підхід базується не на критерії виділення середовищ існування (оселищ) як основи вибору складових елементів екомережі, а екомережа створюється на базі територій та об'єктів природно-заповідного фонду як основи екомережі з подальшим залученням природоохоронних територій іншого статусу (водоохоронних, рекреаційних тощо).

Таким чином, необхідно внести зміни щодо оселищ до законодавства про природно-заповідний фонд, Зелену книгу України, Червону книгу України, а також до законодавства, що регулює питання створення та функціонування екологічної мережі, або розробити та затвердити нове законодавство щодо екомережі та охорони природних середовищ існування (оселищ), яке б відповідало вимогам Директиви, перш за все, в частині критеріїв формування екологічної мережі. Серед можливих рішень може бути запропоновано внести зміни до Закону України «Про екологічну мережу України» у частині введення принципів та критеріїв виділення середовищ існування як основи вибору складових елементів екомережі, а також доповнити понятійний апарат, повноваження Кабінету Міністрів України та інших органів влади тощо. Функцію затвердження переліку оселищ, що підлягають особливій охороні,

критеріїв для їх визначення та порядку визначення територій (ділянок), що мають важливе значення для екомережі, пропонується покласти на Уряд.

У частині охорони видів флори й фауни заходи, закріплені в законодавстві, відповідають вимогам Директиви. Окремі правові акти у сфері охорони тваринного та рослинного світу містять положення щодо охорони природних середовищ існування (оселищ), однак ці положення потребують деталізації та узгодження з нормами Директиви та Додатків до неї.

У частині участі громадськості та оцінки впливу на навколишнє середовище необхідно внести зміни до законів України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI та «Про екологічну експертизу» від 09 лютого 1995 р. № 45/95-ВР з метою створення системи оцінки впливу на навколишнє середовище при прийнятті рішень про реалізацію проектів. Відсутність належної оцінки впливу проектів на природоохоронні території суперечить вимогам Директиви.

Чинний в Україні офіційний переклад Директиви потребує термінологічного перегляду та уточнення.

4. Головний виконавець та співвиконавці

Планом заходів визначено відповідальними за імплементацію Директиви Мінприроди, Мінагрополітики, Держлісагентство, Держрибагентство, Національну академію наук та Національну академію аграрних наук.

Мінприроди є відповідальним виконавцем і забезпечує загальну координацію виконання Плану імплементації.

Мінприроди, Мінагрополітики, Держлісагентство, Держрибагентство, НАН та НААН в межах своєї компетенції беруть участь у підготовці відповідних актів законодавства та реалізації заходів відповідно до Плану імплементації.

II. Заходи плану імплементації Директиви Ради 92/43/ЄЕС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, із змінами і доповненнями, внесеними Директивами 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) 2003/1882

№	Зміст заходу*	Виконавці**	Строк***	Програми та/або проекти допомоги ЄС, інших донорів	Індикатор(и) виконання
1	2	3	4	5	6
<p>Основне завдання 1: Прийняття національного законодавства та визначення уповноваженого органу (органів); підготовка реєстру місць, призначення цих місць та встановлення пріоритетів управління ними (включаючи завершення реєстру потенційних територій Смарагдової мережі та впровадження захисних заходів та заходів управління ними) (ст. 4 Директиви); запровадження заходів, необхідних для збереження таких місць (ст. 6 Директиви); встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів (ст. 11 Директиви); встановлення суворого режиму захисту видів, зазначених у Додатку IV, які стосуються України (ст. 12 Директиви); встановлення механізму стимулювання освіти та надання/розповсюдження загальної інформації населенню (ст. 22 Директиви)</p>					
<p>Стаття(статі) акта ЄС Статті 1, 2, 3, 6, 10, 12, 13, 14, Додатки 1-5 Доцільно внести зміни та доповнення в законодавство України щодо: - забезпечення збереження типів оселищ, що потребують спеціальних заходів для збереження; - збереження видів флори і фауни, що потребують спеціальних заходів для збереження; - оцінки впливу планів та проектів на природоохоронні території. Крім того, має бути розроблено класифікатор типів оселищ України та затверджено список типів оселищ, які потребують охорони, удосконалено управління шляхом адаптації до вимог Директиви організаційних структур Мінприроди, розроблені плани управління щодо збереження територій Смарагдової мережі, встановлена система моніторингу природоохоронного статусу видів та оселищ та механізми стимулювання освіти та розповсюдження інформації серед населення.</p>					
<p>1.1. Нормотворчі заходи</p>					
<p>1.1.1. Розроблення законопроекту про внесення змін до Закону України «Про екологічну мережу України» у частині введення принципів та критеріїв виділення середовищ існування як основи вибору складових елементів екомережі, економічного механізму створення територій екомережі, доповнення понятійного апарату, повноважень Кабінету Міністрів України та інших органів влади тощо, або розроблення окремого Закону України</p>	<p>Мінприроди Мін'юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)</p>	<p>грудень 2016 р.</p>	<p>Проекти технічної допомоги</p>	<p>Прийняття Закону</p>	
<p>1.1.2. Розроблення законопроекту про внесення</p>	<p>Мінприроди</p>	<p>грудень 2016 р.</p>	<p>Проекти технічної</p>	<p>Прийняття Закону</p>	

змін щодо оселищ до законодавства про природно-заповідний фонд	Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)		допомоги	
1.1.3. Розроблення законопроекту про внесення змін до Законів України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 № 2894-14; «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 № 3677-VI, «Про мисливське господарство та полювання» від 02.02.2000 № 1478-14-III	Мінприроди Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	грудень 2016 р.	Проекти технічної допомоги	Прийняття Закону
1.1.4. Розроблення законопроекту про внесення змін щодо оселищ до законодавства про Червону книгу України (<i>у т.ч. затвердження окремого тому або окремого видання щодо оселищ</i>)	Мінприроди Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	грудень 2016 р.	Проекти технічної допомоги	Прийняття Закону
1.1.5. Розроблення нових або внесення змін до інших пов'язаних підзаконних актів, у т.ч. законодавства про Зелену книгу України	Мінприроди Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	грудень 2016 р.	Проекти технічної допомоги	Затвердження підзаконних актів
1.1.6. Розроблення нормативно-правового акту (актів), що встановлює чіткі вимоги до процедури оцінки впливу на навколишнє середовище, в тому числі щодо оцінки впливу планів та проектів на оселища та природоохоронні території з врахуванням вимог Директиви	Мінприроди Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	грудень 2015 р.	Проекти технічної допомоги	Прийняття нормативно-правового акту(актів)
1.2. Інституційні заходи				
1.2.1. Координація роботи центральних та	Мінприроди	2015 р.	-	Наявність належного

місцевих органів виконавчої влади, наукових установ та організацій, користувачів та власників земельних ділянок, які включені до складу Смарагдової мережі, та визначення їх обов'язків щодо завдань, пов'язаних із створенням Смарагдової мережі та впровадженням Директиви	Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)			інституційного забезпечення виконання завдань, пов'язаних зі створенням Смарагдової мережі та впровадженням Директиви
1.3. Організаційні заходи				
Підготовка реєстру місць, призначення цих місць та встановлення пріоритетів управління ними (включаючи завершення реєстру потенційних територій Смарагдової мережі та узгодження заходів охорони та управління ними)				
1.3.1. Розробка класифікатора типів оселищ для біогеографічних регіонів України та створення списку типів оселищ, які потребують охорони	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Затвердження класифікатора типів оселищ
1.3.2. Розробка тому Червоної книги України або окремого видання щодо оселищ	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Публікація тому Червоної книги України або окремого видання
1.3.3. Адаптація методичних матеріалів ЄС з визначення та охорони оселищ для використання в Україні та приведення у відповідність до стандартної форми даних	Мінприроди	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Публікація методичних матеріалів
1.3.4. Збір даних про види та оселища, які потребують охорони. Підготовка регіональних біогеографічних оглядів з метою визначення потенційних об'єктів мережі. Завершення формування списку потенційних територій Смарагдової мережі на базі наявних матеріалів й проведення їх оцінки відповідно до процедур, затверджених Бернською конвенцією, на основі досвіду й методології Директиви	Мінприроди Мін'юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Створення та забезпечення функціонування бази даних; оприлюднення регіональних біогеографічних оглядів

1.3.5. Проведення додаткових польових досліджень та уточнення й доповнення списку територій Смарагдової мережі. Завершення оцінки потенційних територій Смарагдової мережі	Мінприроди Мін`юст Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Доповнення списку територій Смарагдової мережі
1.3.6. Створення та ведення реєстру територій екологічної мережі	Мінприроди	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Наявність та забезпечення функціонування реєстру територій екологічної мережі
1.3.7. Продовження тестувань і вдосконалення методології, розробленої в ході пілотного проекту за допомогою проектів з картографування в Карпатах і навчання експертів з картографування	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2016 р.	Проекти технічної допомоги	Оприлюднення вдосконаленої методології
1.3.8. Розробка та проведення циклу тренінгів щодо реалізації Бернської конвенції та Директиви: визначення та картування об'єктів Смарагдової мережі, моніторинг їх стану, розробка та ведення баз даних, розробка планів управління та їх реалізація	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2015 р.	Проекти технічної допомоги	Підвищення обізнаності заінтересованих сторін щодо визначення та картування об'єктів Смарагдової мережі, моніторингу їх стану, розробки та ведення баз даних, розробки планів управління та їх реалізації
Запровадження заходів, необхідних для збереження таких місць				
1.3.9. Розробка планів управління для територій Смарагдової мережі на основі рекомендацій та досвіду функціонування екологічної мережі ЄС NATURA 2000	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2018 р.	Проекти технічної допомоги	Затвердження планів управління

Встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів				
1.3.10. Підготовка методичних матеріалів щодо моніторингу та управління територіями Смарагдової мережі, які ґрунтуються на міжнародних методичних матеріалах, створених у рамках Бернської конвенції та Директиви. Формування системи моніторингу стану видів та оселищ, які охороняються в межах Смарагдової мережі	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2016 р.	Проекти технічної допомоги	Публікація методичних матеріалів. Наявність та забезпечення функціонування системи моніторингу
Встановлення механізму стимулювання освіти та надання/розповсюдження загальної інформації населенню				
1.3.11. Поширення інформації щодо Бернської конвенції та Директиви та відповідної, пов'язаної з ними, інформації про екологічну мережу ЄС NATURA 2000 та Смарагдову мережу серед урядовців, науковців, працівників природоохоронних установ, менеджерів різних рівнів та студентів за допомогою веб-сайту Міністерства екології та природних ресурсів України та веб-сайтів неурядових організацій	Мінприроди НАН (за згодою)	2015-2018 рр.	Проекти технічної допомоги	Розміщення та забезпечення оновлення інформації на веб-сайті Мінприроди
1.3.12. Інформаційна підтримка імплементації Директиви за допомогою конференцій, семінарів та нарад, організації круглого столу, проведення громадських слухань тощо	Мінприроди НАН (за згодою)	2015-2018 рр.	Проекти технічної допомоги	Підвищення обізнаності заінтересованих сторін з питань імплементації Директиви
1.4. Координаційні заходи (міжвідомчий моніторинг здійснення заходу, налагодження ефективної роботи визначених законодавством процедур розподілу компетенції державних органів тощо)				
1.4.1. Забезпечення міжвідомчої взаємодії та координації діяльності з імплементації Директиви	Мінприроди Мінагрополітики Держлісагентство Держрибагентство НАН та НААН (за згодою)	2014-2018 рр.	-	Створення та забезпечення діяльності міжвідомчої робочої групи з імплементації Директив сектору «Охорона природи»
1.5. Спільні заходи (за згодою та за пропозиціями) із представниками ділових кіл та/або громадськістю, з урахуванням напрямів діяльності провідних неурядових організацій євроінтеграційного спрямування				
1.5.1. Організація спільних нарад, круглих столів із представниками ділових кіл та/або	Мінприроди	2014-2018 рр.	Проекти технічної допомоги	Підвищення обізнаності

громадськістю, з урахуванням напрямів діяльності провідних неурядових організації євроінтеграційного та природоохоронного спрямування з окремих аспектів імплементації Директиви				представників ділових кіл та/або громадськості, провідних неурядових організації євроінтеграційного та природоохоронного спрямування з окремих аспектів імплементації Директиви
--	--	--	--	---